

**М.Ю. Шевцова, канд. екон. наук,
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара**

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

В умовах загострення конкуренції та необхідності забезпечення прибуткової і стабільної діяльності на фінансовому ринку в Україні можливий подальший розвиток інтеграційних процесів, тобто об'єднання фінансових інститутів у великі фінансово-промислові групи, холдинги. Це обов'язково призведе до об'єктивної необхідності сформулювати ефективну стратегію взаємодії між даними учасниками фінансового ринку України.

Україна має мінімально необхідну правову базу, яка регулює процеси створення (реєстрації), діяльності, реорганізації та ліквідації промислово-фінансових груп (ПФГ), зокрема Закон України "Про промислово-фінансові групи в Україні" та Положення про створення (реєстрацію), реорганізацію та ліквідацію промислово-фінансових груп, затверджене постановою Кабінету Міністрів України. Однак процеси створення таких груп в Україні проходять доволі повільно.

Розглядаючи проблему інвестування української економіки як одну з найважливіших на сучасному етапі розвитку, одне з перших місць у ПФГ необхідно приділити саме банкам. При цьому створення різних типів груп за складом учасників є одним із ефективних шляхів розв'язання проблеми інвестицій. Однак сам процес створення фінансових груп (ФГ) чи ПФГ значно залежить від вирішення цих та інших фінансово-економічних і господарсько-правових проблем.

Проте у вітчизняній науці є думки, спрямовані проти ПФГ. Вважається, що створення ПФГ сприятиме гальмуванню структурних перетворень, активізації інфляційних процесів, поширенню ідеології протекціонізму, з ними посиляться вплив корпоративних структур як форми узгодження інтересів приватного бізнесу, менеджерів державного сектора економіки та політичної еліти. На підтвердження такої думки маємо відомі позитивні приклади розвитку Японії, Китаю, Південної Кореї, країн-лідерів реформ у Східній Європі (Чехії, Польщі, Словенії) і навіть Аргентини, які досягали успіхів майже без промислово-фінансової інтеграції.

В умовах впливу інтернаціоналізації та глобалізації на розвиток інтеграції України у світову економіку та посилення процесів концентрації та конкуренції у сфері вітчизняного банківського та страхового бізнесу особливо актуальною як для банків, так і для страхових компаній стає проблема вибору ефективних напрямів їх об'єднання (організаційної форми співпраці), раціональної взаємодії з метою збереження фінансової стійкості, досягнення конкурентних переваг та отримання перспектив зростання. Інтеграційним процесам на фінансовому ринку значну увагу приділяли багато дослідників, серед вітчизняних можна виділити О. Гошовську, О. Дьоміну, П. Іванова, О. Корнілова, О. Кузьміна, Е. Курдину, В. Фурмана, О. Шкарпову та ін. Однак більшість досліджень стосується загальної

проблематики консолідації на ринку фінансових послуг України, а тема інтеграції фінансових інститутів і страхових установ вітчизняними дослідниками сьогодні висвітлена лише частково.

Організаційні форми консолідації банківського та страхового бізнесу містять у собі модель спільного підприємства, стратегічну модель створення нової інституції, модель обміну акціями фінансових інституцій чи створення конгломерату – фінансової групи, а також стратегічний альянс. Сучасні інтеграційні процеси щодо банківського та страхового бізнесу – це суттєва зміна бізнес-архітектури фінансового ринку, зокрема не лише зміна його структури, але й запровадження нових моделей співпраці поміж учасниками ринку та формування продуктів і каналів, що не мали поширення до цього.

Пошук ефективної моделі співпраці пов'язаний не лише зі зростаючою інтеграцією на світових фінансових ринках, а також прагненням самих банків до перетворення в універсальні інституції, що здатні задовольнити кожну фінансову потребу своїх клієнтів.